

Για το «Μπροστά στην τηλεόραση» του Μάκη Τσίτα – γράφει η Ανθούλα Δανιήλ

📅 14/02/2019 ⌚ 5 λεπτά

Μάκης Τσίτας, *Μπροστά στην τηλεόραση*, εικονογράφηση: Ανδριάννα Ρούσσου, εκδ. Ψυχογιός, Αθήνα 2019.

Στην εποχή μας που η τηλεόραση έχει γίνει το απαραίτητο και πιο αναγκαίο «έπιπλο», η βασίλισσα του σπιτιού, θα λέγαμε, δεν είναι δυνατόν να μη μας απασχολήσει και παιδαγωγικά. Γιατί η τηλεόραση είναι πηγή μάθησης, πληροφόρησης, διασκέδασης και παντός αγαθού, αλλά και... Και όσο πιο μεγάλη, τόσο πιο καλή. Η οικογένεια δεν συγκεντρώνεται πια γύρω από το τζάκι, η γιαγιά να λέει ιστορίες και παραμύθια και να ακούνε τα παιδιά, αλλά όλοι, και η γιαγιά, συγκεντρώνονται γύρω από την τηλεόραση. Η τηλεόραση λέει ιστορίες και παραμύθια, τώρα πια. Και δεν ακούνε μόνο τα παιδιά αλλά και οι γονείς και όλοι όσοι ζουν μέσα στο σπίτι. Λοιπόν, στη νέα ιστορία που απασχόλησε τον Μάκη Τσίτα, η τηλεόραση είναι το θέμα και μάλιστα εκείνη η μεγάλη που πιάνει όλον τον τοίχο, που είναι σαν να φέραμε τον κινηματογράφο μέσα στο σαλόνι μας.

Ο μπαμπάς τη συναρμολογεί και τη βάζει να παίξει, και όλοι μαζί είδαν ένα ντοκιμαντέρ για τη ζούγκλα και όλα τα άγρια θηρία που ήταν σαν αληθινά, σαν να έγινε κάτι μαγικό, όλα μπήκαν μέσα στο σπίτι μας και «αισθανόμασταν πως, αν απλώναμε το χέρι μας, θα τα ακουμπούσαμε». Την άλλη μέρα κάλεσαν τη γιαγιά, τον παππού και τη θεία Λίζα για να δούνε όλοι μαζί ταινία. «Η γιαγιά έφερε τυρόπιτα, η θεία ένα γλυκό, η μαμά έφτιαξε ποπ κορν και ο μπαμπάς αγόρασε αναψυκτικά». Όλα ήταν ωραία, σαν να είμαστε στο σινεμά. Η τηλεόραση είναι εντυπωσιακή. Θεσ δε θεσ το μάτι σου πέφτει απάνω της. Και είναι πάντα ανοιχτή. Καμιά φορά και τη νύχτα, και όλοι βλέπουν

τηλεόραση· και η θεία, και το μωρό, και ο φίλος από δίπλα που η μαμά του δεν του επιτρέπει να βλέπει. Και σιγά σιγά όλοι κάνουν ό,τι κάνουν, βλέποντας τηλεόραση. Ο μπαμπάς παίρνει το πρωινό του, το μεσημεριανό του, το βραδινό του, με τα μάτια του στην τηλεόραση, το ίδιο και η μαμά. Και ό,τι ξέρουν όλοι, όλοι από την τηλεόραση το έχουν μάθει. Τι τρώει ο ένας, ποια θα παντρευτεί ο άλλος, τι θα γίνει στα σχολεία. Η τηλεόραση είναι ο ειδικός για τα πάντα.

Μετά την πρώτη και μεγάλη εντύπωση όμως το πράγμα δείχνει τις ρωγμές του. Ο μπαμπάς δεν κοιμήθηκε καλά, γιατί έβλεπε τηλεόραση και πάει στη δουλειά κουρασμένος και νυσταγμένος, η μαμά το ίδιο. Το παιδί δεν πάει στην παιδική χαρά με τους φίλους του να παίξει επειδή προτιμά να δει τηλεόραση. Έτσι, ενώ η τηλεόραση έδειχνε ότι φέρνει κοντά τους ανθρώπους, στην ουσία τους χωρίζει και τους απομονώνει. Κανείς δεν διαβάζει βιβλία, απλώς βλέπει τηλεόραση. Θα χρειαστεί ένα μεγάλο γεγονός, η πυρκαγιά στο γειτονικό μαγαζί ενός οικογενειακού φίλου, για να ξυπνήσει ο νυσταγμένος μπαμπάς και να νοιώσει ενοχή, που έβλεπε τηλεόραση και δεν πήγε να βοηθήσει ή έστω να συμπαρασταθεί. Και αυτό έδειξε ότι ο άνθρωπος που, χωρίς μέτρο, κάθεται μπροστά στην τηλεόραση, χάνει την ανθρωπιά του.

Ο Τσίτας, όπως συνηθίζει, δεν δίνει απευθείας συμβουλές, αλλά παραθέτει τα γεγονότα και αφήνει αυτά τα ίδια να μιλήσουν. Να δείξουν την καλή ή την κακή τους πλευρά. Την εμμονική προσήλωση στην τηλεόραση σαν αρρώστια. Το μωρό που εθίζεται μπροστά στην έγχρωμη οθόνη. Τα παιδιά που παραμελούν τα μαθήματά τους, τα βιβλία και τους φίλους τους, το αναζωογονητικό παιχνίδι στη φύση. Τη μητέρα που αναπαράγει το μοντέλο ζωής του, ή της τάδε, διάσημου, άκριτα, έτσι απλώς και μόνο επειδή το είπε η τηλεόραση. Και τον ενήλικα, που ξημεροβραδιάζεται μπροστά στη τηλεόραση και είναι μονίμως κουρασμένος και νυσταγμένος. Που γίνεται πλάι του χαμός κι αυτός δεν κουνιέται από την τηλεόραση. Που απανθρωποποιείται. Όμως, ευτυχώς, γίνεται το κλικ μέσα στη συνειδησή του και τραβάει τη μπρίζα. Η τηλεόραση κλείνει. Και η οικογένεια στον καναπέ, όπως παλιά, διαβάζει ένα βιβλίο για τη ζούγκλα και τότε «έγινε κάτι μαγικό» τα ζώα όλα σαν αληθινά γέμισαν το δωμάτιο. Το βιβλίο του Τσίτα αρχίζει και κλείνει με την ίδια εικόνα μόνο που τώρα ο φορέας είναι το βιβλίο και όχι η τηλεόραση.

Ο Τσίτας εκθέτει με μεγάλη σοβαρότητα το τι συμβαίνει με τη θεοποίηση της τηλεόρασης μέσα στο σπίτι και την επιζήμια και αποκλειστική ενασχόληση με τα πρότυπα ζωής που εκείνη προβάλλει. Η ματιά του εμπεριέχει κοινωνιολογικό σχόλιο και οι παρατηρήσεις του υποδηλώνουν παιδαγωγικές αρχές, διακριτικά όμως, χωρίς κραυγαλέες διατυπώσεις. Οι εστιάσεις του

στις ποικίλες εκφάνσεις του επικίνδунου αυτού φαινομένου, συνθέτουν πλέγμα, αφανές αλλά σημαίνον και με επιλεγμένη στόχευση· παράδειγμα, η μαμά του «φίλου» που δεν επιτρέπει στο παιδί της να βλέπει τηλεόραση, ο μπαμπάς που δεν κοιμάται καλά και συνεπώς, δεν αποδίδει σωστά στη δουλειά του, το παιδί που δεν διαβάζει, δεν παίζει έξω από το σπίτι, δεν επικοινωνεί με άλλα παιδιά, πράγμα που αποβαίνει σε βάρος της κοινωνικοποίησής του. Φυσικά, απρόσκοπτα προβάλλει και το χιούμορ, όταν όλοι από το μωρό έως τους παππούδες, βλέπουν το ίδιο θέαμα, ισοπεδωτικά, χωρίς διάκριση: «ακόμα και το μωρό έβλεπε τηλεόραση και ήταν πάντα χαρούμενο». Το «Ρέγκα Τσάνελ», η Αφροξυλάνθη, η Κουκούτσογλου, ο ποδοσφαιριστής Βελιγκέκας, ο τραγουδιστής Κακοφωνίδης, ο Μήτσος, ο Κίτσος ο «ταραμάς», διάσημα πρόσωπα που γίνονται πρότυπα για ανόητους τηλεορασιομανείς, παραμορφώνονται από την οπτική του συγγραφέα που αποσκοπεί στην αποκαθίλωσή τους.

Και βέβαια, δεν μας διαφεύγει ότι στο επιτυχές αποτέλεσμα συμβάλλει η εικονογράφηση. Η έμφαση της εικονογράφου Ανδριάννας Ρούσσου στο αστικό σπίτι, στον καναπέ, στο ποπ κορν, το γάλα, κυρίως όμως στα μάτια, στα μάτια όλης της οικογένειας, και ειδικά στα μάτια του παιδιού, που με έντονο ενδιαφέρον κοιτάζει τα θαύματα, ανακαλύπτει τον κόσμο, παραμορφωμένο, μέσα από την τηλεόραση που απλώνει τα μάγια της σαν Κίρκη γοητεύει, κατακυριεύει και αποκτηνώνει.

Ο Τσίτας δεν κακολόγησε κανέναν, δεν είπε ότι η τηλεόραση κάνει κακό. Ωστόσο, θύμισε στους ενήλικες ποιες είναι οι ευθύνες τους, όσον αφορά τους ίδιους τους εαυτούς τους και πολύ περισσότερο, τα παιδιά τους.